

Uddevalla kommun

Rektorn vid Äsperödsskolan 7-9

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Äsperödsskolan 7-9
i Uddevalla kommun

Tillsyn i Äsperödsskolan 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uddevalla kommun under hösten 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Äsperödsskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 23-25 september 2013.

Fakta om skolan

Äsperödsskolan 7-9 ligger i Uddevalla centralort. Verksamheten omfattar grundskolans årskurser 7-9 och grundsärskolans årskurser 6-9. Vid tiden för tillsynen har skolan 225 elever i grundskolan och 16 elever i grundsärskolan. Eleverna i grundskolan är indelade i tre klasser per årskurs. Personalen är organiserad i fyra arbetslag; ett för varje årskurs i grundskolan och ett för grundsärskolan. Skolan leds av en rektor.

Skolverkets officiella statistik visar att 78 procent av de elever som gick ut årskurs 9 våren 2013 hade nått kunskapskraven i alla ämnen. Bland flickorna var andelen 82 procent och bland pojkarna 75 procent. Samma år var 89 procent av de elever som gick ut årskurs 9 behöriga till något nationellt program i gymnasieskolan. Närmare 100 procent av flickorna var behöriga till något nationellt program. Bland pojkarna var motsvarande andel 88 procent. Det genomsnittliga meritvärdet år 2013 var 207. Bland flickorna var det genomsnittliga meritvärdet 216 och bland pojkarna 200.

Helhetsbedömning

Rektorn vid Äsperödsskolan 7-9 måste ta ett större ansvar för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet måste utvecklas så att rektor och personalen får en tydlig och heltäckande bild av verksamhetens resultat i förhållande till de nationella målen för utbildningen. Detta är nödvändigt för att kunna analysera resultaten och formulera åtgärder för att utveckla verksamheten. Rektorn måste ta ett större ansvar för att skolans kvalitetsarbete dokumenteras.

Det finns också brister i skolans arbete med att ge eleverna ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Undervisningen anpassas inte heller i tillräcklig utsträckning efter elevernas individuella behov och förutsättningar. Dessa brister riskerar att begränsa elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen.

I övrigt visar tillsynen att eleverna i stort upplever att skolan erbjuder en trygg miljö och att det finns fungerande rutiner för att upptäcka och komma tillrätta

med kränkande behandling. Rektorn och personalen bedriver också ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 24 januari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska utgå från elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Enligt skollagen ska i utbildningen hänsyn tas till elevers olika behov. Läroplanen anger att lärarna ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

I intervju med lärare i grundskolan och rektor framkommer att det finns en stor variation mellan lärarna avseende i vilken utsträckning de anpassar undervisningen efter elevernas individuella behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Lärarna uppger att det finns de som i stor utsträckning använder traditionell katederundervisning med samma material för alla elever. Rektorn uppger att lärarna är olika duktiga på att anpassa undervisningen efter elevernas individuella behov och att detta är ett område som skolan behöver förbättra. Elever bekräftar, i samtal med Skolinspektionen, att det finns ämnen där alla elever hela tiden arbetar på samma sätt och med samma sak utan att läraren ger möjlighet till individuella anpassningar.

Utredningen visar att inte alla lärare i grundskolan, i tillräcklig utsträckning, anpassar undervisningen efter elevernas individuella behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 4 § skollagen

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Det är, enligt läroplanen, inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer.

I den verksamhetsredogörelse som Skolinspektionen har begärt inför tillsynen uppger rektorn att "elevernas påverkan på arbetet i respektive ämne är varierande och behöver utvecklas". I intervju uppger rektorn att det finns lärare vid skolan som inte ger eleverna tillräckligt inflytande över undervisningen i grundskolan. Lärare i grundskolan uppger att det inte finns någon gemensam strategi på skolan för hur eleverna ska få inflytande över undervisningen. De uppger också att det finns skillnader mellan arbetslagen i hur mycket man diskuterar elevernas inflytande och att det är mycket upp till den enskilde läraren hur mycket inflytande eleverna har över undervisningen. Lärarna ger också exempel på ämnen där arbetet med elevinflytande inte har kommit så långt som i andra ämnen. I samtal med elever i grundskolan framkommer att de uppfattar att det i stor utsträckning är läraren som bestämmer vad som ska ske i undervisningen. Elever ger också exempel på ämnen där de inte får möjlighet att påverka varken arbetsformer eller innehåll i undervisningen.

Utredningen visar att eleverna i grundskolan inte, i tillräcklig utsträckning, har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 § samt 4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och utgör ett beslut som ska dateras och undertecknas av beslutsfattaren.

Rektorn uppger i intervju att det finns beslut om att delegera rätten att fatta beslut om åtgärdsprogram. Rektorn avgör huruvida åtgärdsprogram ska upprättas. Skolinspektionen har tagit del av ett exempel på beslut om att delegera. Det framgår inte att delegaten har rätt att fatta beslut om åtgärdsprogram. (Se vidare under avsnittet "Ledningsstruktur och organisering av utbildningen".)

Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som är utarbetade vid skolan. Exemplet visar att det förekommer att åtgärdsprogram är undertecknade av någon annan än rektorn. Rektorn uppger att alla åtgärdsprogram undertecknas av ansvarig lärare. Av det som sägs ovan om delegation följer att rektorn inte på ett korrekt sätt har delegerat rätten att fatta beslut om åtgärdsprogram.

Skolinspektionen vill påpeka att det är åtgärdsprogrammet med konkreta åtgärder som är ett beslut i skollagens mening. Rektorns bedömning att ett åtgärdsprogram ska upprättas är inget sådant beslut.

Utredningen visar att de åtgärdsprogram som utarbetas vid skolan inte alltid är undertecknade av behörig beslutsfattare. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 § och 28 kap. 16 § skollagen

21 § förvaltningslagen (1986:223)

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det genomförs ett kvalitetsarbete på skolenhetsnivå som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanerna har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionen har tagit del av skolans dokumenterade kvalitetsarbete i form av en verksamhetsberättelse för läsåret 2011/12. Dokumentet innehåller ingen beskrivning av kunskapsresultaten i varje årskurs och ämne. De resultat som beskrivs gäller uteslutande grundskolans årskurs 9 och begränsar sig till ämnen matematik, svenska och engelska samt genomsnittligt meritvärde och andel elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. Kunskapsresultaten i grundsärskolan nämns inte. Det finns inte heller någon samlad bedömning av verksamhetens resultat i förhållande till de nationella målen för grundskolans och grundsärskolans värdegrundsbete. Det dokumenterade kvalitetsarbetet saknar också uppföljningar på andra viktiga områden. Som exempel kan nämnas elevernas inflytande över utbildningen.

Under rubriken analys i verksamhetsberättelsen beskrivs vad skolan behöver arbeta med för att eleverna ska nå en högre måluppfyllelse. Det som nämns är formulerat i allmänna ordalag och beskriver endast i liten utsträckning vilka konkreta åtgärder som krävs för att utveckla verksamheten.

Lärare uppger i intervju att skolan har sammanställt elevernas kunskapsresultat i årskurs 9. De har i arbetslagen och på rektorns uppdrag diskuterat orsaker till vissa mönster i elevernas kunskapsresultat. Arbetet har inte dokumenterats och det har inte lett till några konkreta slutsatser om vilka åtgärder som krävs

för att utveckla verksamheten. Lärarna har också, inför läsåret 2013/14, gjort en självutvärdering av sitt arbete.

Rektorn beskriver i intervju att skolans kvalitetsarbete behöver bli mer systematiskt och dokumenteras mer för att bli ett effektivt verktyg i skolans utvecklingsarbete. Skolan har också, i verksamhetsberättelsen för läsåret 2011/12, identifierat kvalitetsarbetet som ett utvecklingsområde. Ett av problemen är, enligt rektorn, att det har varit svårt att samla tillförlitlig information om lärarnas arbete med bland annat uppföljningen av elevernas kunskapsresultat.

Utredningen visar att rektorn inte, i tillräcklig utsträckning, tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr 11 och Lgrsä 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.
- Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de kompetenser som finns representerade har sina yrkesuppdrag men att det behövs en diskussion kring hur elevhälsan som helhet ska arbeta. Ett problem är, enligt elevhälsans personal, att psykologen endast är delaktig i enskilda elevärenden där det efterfrågas en psykologutredning.

Rektor uppger i intervju att elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande genom bland annat hälsosamtal, drogförebyggande arbete och deltagande i ämnesövergripande arbete, men att psykologen inte deltar i detta. Psykologens roll är enligt rektorn begränsad till att genomföra utredningar i enskilda elevärenden. I intervjuer med rektor och elevhälsan framkommer också att skolan för närvarande inte har tillgång till specialpedagogisk kompetens i elevhälsoarbetet. Enligt rektorn pågår en rekrytering av specialpedagog som ska arbeta vid skolan.

Utredningen visar att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte omfattar psykologiska insatser. Utredningen visar också att det inte finns tillgång till sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun två anmärkningar. Skolinspektionen förutsätter att Uddevalla kommun vidtar åtgärder för att avhjälpa nedanstående brister.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det finns inte en plan mot kränkande behandling som anger hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan för läsåret 2012/13 som också innehåller skolans plan mot kränkande behandling. I planen finns till exempel beskrivningar av vilka åtgärder som behövs och som ska vidtas under läsåret för att förebygga och förhindra kränkande behandling av ele-

ver. Av planen framgår också att åtgärderna bygger på resultaten av kartläggningar av elevernas trygghet. Det saknas dock en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Det framkommer i intervju med elever i grundskolan att de har varit delaktiga i en kartläggning av områden på skolan där det finns en ökad risk för kränkande behandling. Rektor och lärare i grundsärskolan uppger att även grundsärskolans elever har varit delaktiga i en sådan kartläggning.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Mot bakgrund av att skolan bedriver ett aktivt arbete mot kränkande behandling och att åtgärder vidtas utifrån verksamhetens behov bedömer Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Det är inte tydligt i vilka fall, och till vem, rektorn har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter.

Motivering

Enligt skollagen fattar rektorn de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Rektor får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att besluta i frågor som avses ovan, om inte annat anges. Av skollagen framgår också att åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Rektorn uppger i intervju att det finns delegationsbeslut avseende rätten att fatta beslut om åtgärdsprogram. Skolinspektionen har tagit del av ett exempel på ett sådant delegationsbeslut. Av beslutet framgår vem som är delegat samt att rektorn har bedömt att delegaten har tillräcklig kompetens och erfarenhet. Beslutet anger att det som delegeras bland annat är "upprättande av åtgärdsprogram". Av denna formulering framgår inte att delegaten har rätt att fatta beslut om åtgärdsprogram med innehåll.

Skolinspektionen vill även i detta sammanhang påpeka att det är åtgärdsprogrammet med konkreta åtgärder som är ett beslut i skollagens mening. Rektorns bedömning att ett åtgärdsprogram ska upprättas är inget sådant beslut.

I intervjuer med rektor, lärare och representanter för elevhälsan framgår att det är tydligt för alla inblandade att det är rätten att fatta beslut om åtgärdsprogram med innehåll som har delegerats.

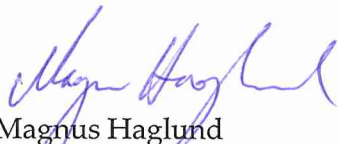
Utredningen visar att det inte framgår av beslut om delegation vilken beslutanderätt rektorn har överlåtit. Mot bakgrund av att både rektor och personal är klara över vilken beslutanderätt som avses bedömer Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

2 kap. 10 § och 3 kap. 9 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Marie Sjöberg och jurist Julie Svane.

På Skolinspektionens vägnar



Magnus Haglund
Enhetschef



Oskar Cliffordson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.